

EDICE

CESTY SPIRITUALITY

HLEDEJ

JACQUES
PHILIPPE

POKOJ

A ZŮSTÁVEJ V NĚM

e-knihy

Děkujeme Vám za nákup této e-knihy. Jsme rádi, že můžeme touto cestou přinášet dobré zprávy do světa digitálních médií.

Jestliže se Vám podařilo dokument stáhnout z nějakého webu bez placení, tak si jej, prosím, pořídte ještě jednou, férově, na našich webových stránkách <http://www.paulinky.cz/obchod/E-knihy/>. Může se Vám zdát, že je to zbytečné a že chceme na e-knihách vydělávat. I vydání e-knihy nás něco stojí, zejm. autorská práva, překlad a redakční práci. Vaše platby nám tak umožňují vydávání dalších elektronických titulů.

Nakladatelství Paulínky
www.paulinky.cz

HLEDEJ JACQUES
PHILIPPE
POKOJ
A ZŮSTÁVEJ V NĚM

© Éditions des Béatitudes

Société des Œuvres Communautaires, 1991

© Nakladatelství PAULÍNKY, 2017²

Petrská 9, 110 00 PRAHA 1

Tel.: 222 311 206

E-mail: paulinky@paulinky.cz www.paulinky.cz

ISBN 978-80-7450-241-5 (Tištěná kniha, 2. vyd.)

ISBN 978-80-7450-250-7 (PDF)

ISBN 978-80-7450-251-4 (ePUB)

ISBN 978-80-7450-252-1 (Mobipocket)

ÚVOD

Ať ve vašem srdci vládne Kristův pokoj (Kol 3,15)

*Zkušenost vám ukáže, že pokoj,
který bude ve vaší duši šířit milosrdenství,
lásku k Bohu a k bližnímu,
je přímou cestou k věčnému životu.
(Juan de Bonilla, 16. století)*

Doba, v níž žijeme, je plná nepokoje a neklidu. To má vliv nejen na náš každodenní život, ale velmi často i na náš život duchovní. Naše hledání Boha a svatosti i náš přístup ke službě bližním jsou často přespříliš neklidné a úzkostlivé. Evangelium nás přitom přímo vybízí, abychom i tyto činnosti konali pokojně. Pro náš duchovní vzrůst je proto velice důležité, abychom jednoho dne pochopili, že cesta k Bohu a k dokonalosti, která se po nás žádá, je mnohem účinnější, kratší a také pohodlnější, pokud se naučíme vnitřní pokoj v srdci uchovat i za nepříznivých okolností. Měli bychom pochopit, že tehdy

se poddáváme Duchu Svatému a Pán v nás působí skrze svou milost mnohem více, než bychom kdy dokázali pouze našimi vlastními silami.

Právě tuto skutečnost se pokoušíme čtenářům přiblížit v první části knihy. Následuje přehled všech možných situací připravujících nás o klid, v nichž se každý z nás dříve či později ocitne. V této části se pokusíme ukázat, jak se v takové chvíli ve světle evangelia zachovat, abychom si uchovali vnitřní pokoj.

V tradici církve je hledání pokoje často předmětem studia duchovních mistrů. V závěrečné části proto přinášíme ukázky z děl několika autorů, kteří se věnují našemu tématu.

VNITŘNÍ POKOJ, CESTA SVATOSTI

1. Beze mne nezmůžete nic

Abychom pochopili, jak je pro rozvoj křesťanského života podstatné snažit se získat a co nejvíce si udržet vnitřní pokoj, musíme si uvědomit především jednu věc: všechno dobro, které můžeme vykonat, pochází od Boha a jedině od něj. „*Beze mne nemůžete dělat nic*,“ říká Ježíš (Jan 15,5). Neříká: „nemůžete toho udělat moc“, ale „nemůžete činit nic“. Je pro nás zcela zásadní být pevně přesvědčeni o této pravdě. Je nám zapotřebí mnoha neúspěchů, zkoušek a pokoření, které Bůh dopouští, abychom tato slova přijali nejen rozumem, ale též jako zkušenost celé naší bytosti. Kdyby Bůh mohl, všech těchto zkoušek by nás ušetřil. Jsou však nutné k tomu, aby nás přesvědčil o tom, že nemůžeme konat dobro sami o sobě. Podle svědectví všech svatých je pro nás nezbytné přijmout toto vědomí. Je totiž nutným předpokladem všech velkých věcí, které v nás Pán způsobí svou milostí.

Proto říkala svatá Terezička, že největší věcí, kterou v její duši učinil Pán, bylo, že jí ukázal její malost a nemohoucnost.

Pokud vezmeme vážně výše citovaná slova z evangelia podle Jana, nebude pro nás těžké pochopit, že zásadní problém našeho duchovního života je skryt v následující otázce: jak nechat Ježíše, aby ve mně jednal? Jak umožnit milosti Boží, aby volně jednala v mém životě?

Cílem našeho směřování by neměla být snaha uložit si za povinnost spoustu věcí (jakkoli se nám zdají dobré podle našeho rozumu, našich plánů, našich schopností atd.), ale měli bychom se především snažit rozeznat, jaké jsou postoje naší duše, vnitřní dispozice srdce a duchovní podmínky, které Bohu umožňují v nás jednat. Jen tak budeme moci nést „*užitek, který bude trvalý*“ (srov. Jan 15,16).

Na otázku, co musíme dělat, abychom umožnili Boží milosti svobodně jednat v našem životě, neexistuje jednoznačná odpověď, univerzální recept. Kdybychom na ni chtěli odpovědět vyčerpávajícím způsobem, museli bychom napsat celý traktát o křesťanském životě, kde bychom hovořili o modlitbě (hlavně o vnitřní modlitbě, která je z tohoto hlediska nesmírně důležitá), o svátostech,

o očišťování srdce, o poddajnosti Duchu Svatému atd. a o všech prostředcích, skrze které může Boží milost proniknout k naší duši.

V tomto krátkém pojednání se nemůžeme věnovat všem zmíněným tématům. Zaměříme se proto pouze na jednu rovinu výše uvedené otázky, která se nám zdá obzvlášť důležitá. Tato rovina je navíc málo známá a příliš si ji neuvědomují ani mnozí věřící, třebaže jsou jinak ve víře otevření.

Naše úvahy se budou odvíjet od této základní pravdy: abychom umožnili Boží milosti v nás jednat a působit (samozřejmě za spolupráce naší vůle, rozumu a našich schopností) všechny ty „*dobré skutky, které nám Bůh připravil*“ (srov. Ef 2,10), je nejdůležitější snažit se *získat a udržet si vnitřní pokoj, pokoj v srdci*.

Na vysvětlenou můžeme použít malé podobenství – ale nesmíme ho brát doslova jako většinu přirovnání –, které nám toto tvrzení lépe objasní. Podívejme se na hladinu jezera, na níž se odráží slunce. Je-li hladina jezera klidná a pokojná, slunce se odráží téměř dokonale, a to tím dokonaleji, čím je hladina klidnější. Je-li naopak hladina rozbouřená, v pohybu, obraz slunce se na ní nemůže odrazit.

Podobně je to s naší duší vůči Bohu: čím je naše duše klidnější a pokojnější, tím více se v ní odráží Bůh, tím hlouběji se do nás vtiskne jeho obraz, tím

více jeho milost působí skrze nás. Když je naopak naše duše rozbouřená a ztrápená, milost Boží v ní bude jednat s mnohem většími obtížemi. Všechno dobro, co můžeme vykonat, je odrazem onoho základního Dobra, jímž je Bůh. Čím je naše duše pokojnější, vyrovnanější, odevzdanější, tím lépe se toto Dobro přenáší na nás a skrze nás na ostatní. Písmo říká: „*Hospodin uštedří svému lidu sílu, Hospodin dá požehnání a pokoj svému lidu*“ (Žl 29,11).

Bůh je Bohem pokoje. Promlouvá a jedná jediné v pokoji, nikoli v nesváru a nepokoji. Vzpomeňme si na zkušenost proroka Eliáše na hoře Oreb: Bůh nebyl ani ve vichru, ani v zemětřesení, ani v ohni, ale „*v tichém a jemném vánku*“ (srov. 1 Král 19,12).

Často se vzrušujeme, zneklidňujeme a chceme všechno vyřešit sami. Ačkoli by bylo mnohem účinnější zůstat pokojně před zrakem Božím a nechat jej jednat a konat v nás, s moudrostí a mocí nekonečně větší, než je naše. „*Neboť toto praví Panovník Hospodin, Svatý Izraele: »V obrácení a ztišení bude vaše spása, v klidu a důvěře vaše vítězství. Vy však nechcete«*“ (Iz 30,15).

Naše pojednání pochopitelně není výzvou k lenosti a pasivitě. Naopak. Naše konání však musí být především v souladu s působením Ducha Božího,

který je duchem něžným a pokojným. Neměli bychom tedy jednat v duchu neklidu, rozrušení a přílišné horlivosti, přestože k tomu máme často sklon. Naše úsilí a touha, i po Bohu, jsou často špatně osvícené. Svatý Vincenc z Paoly, kterému se jistě nedá vytknout ani náznak lenosti, k tomu říkal: „Dobro, které Bůh koná, koná sám, skoro aniž bychom si toho všimli. Musíme spíše nechat jednat než jednat.“

2. Vnitřní pokoj a apoštolská plodnost

Toto hledání pokoje by se mohlo mnohým zdát pořádně sobecké: jak můžeme něco podobného považovat za hlavní cíl našich snah, když je ve světě tolik bídy a utrpení?

Na tyto námitky lze lehce odpovědět: Pokoj, o kterém mluvíme, je zcela jiného typu, je to pokoj evangelní. Nemá nic společného s netečností, s vyhasnutím citů, s chladnou lhostejností obrácenou do sebe, jaké můžeme pozorovat na sochách Buddhových nebo při některých jogínských stavech. Naopak, jak uvidíme dále, tento pokoj je nutným doplňkem lásky, pravé citlivosti k utrpení bližního a autentického soucitu. Protože pouze tento pokoj nás osvobozuje od nás samotných a zvyšuje naši vnímavost k potřebám druhých.

Musíme dodat, že jedině člověk, který má tento vnitřní pokoj, může účinně pomáhat svým bratrům. Jak máme předat pokoj druhým, pokud ho sami nemáme? Jak může být pokoj v rodinách, ve společnosti, mezi lidmi, když nebude nejprve v našich srdcích?

„Získej vnitřní pokoj, a mnoho lidí najde skrze tebe spásu,“ říkal svatý Serafim Sarovský. Aby získal tento vnitřní pokoj, snažil se žít po mnoho let s kajícíností v srdci a ustavičně se modlil. Byl šestnáct let mnichem, šestnáct let poustevníkem, šestnáct let zavřený ve své cele, ale viditelného osvícení se mu dostalo až čtyřicet osm let poté, co daroval svůj život Pánu. Ale jaké ovoce – tisíce poutníků, kteří za ním přicházeli a odcházeli upokojení, osvobození od pochyb a neklidu, ujištění ve svém povolání, uzdravení na těle i na duchu.

Věta svatého Serafima svědčí pouze o jeho osobní zkušenosti, podobné zkušenostem mnoha dalších světců. Získání a udržení vnitřního pokoje, které není možné bez modlitby, by tedy mělo být považováno za prioritu každého člověka, a zejména toho, kdo chce vykonat něco dobrého pro svého bližního. Když mu pokoj chybí, často může předat jen vlastní neklid a nepokoj.

3. Pokoj a duchovní boj

Musíme nicméně vyslovit ještě jednu pravdu, která není o nic méně důležitá než ta první. Touto pravdou je, že křesťanský život je zápas, nemilosrdný boj. Svatý Pavel nás v dopise Efesanům vyzývá, abychom si oblékli Boží zbroj do boje „*ne proti nějaké obyčejné lidské moci, ale proti knížatům a mocnostem, proti těm, kteří mají svou říši tmy v tomto světě, proti zlým duchům v ovzduší*“ (Ef 6,12) a popisuje do detailu všechny součásti této zbroje, kterou si máme obléci.

Každý křesťan musí být pevně přesvědčen o tom, že duchovní život nemůže být v žádném případě klidným odvíjením malého nevýznamného života, ale neustálým a mnohdy bolestným zápasem, který skončí až v hodinu naší smrti: bojem proti zlu, pokušení a hříchu. Tomuto boji se nelze vyhnout, ale je třeba jej chápat jako realitu naprosto pozitivní, protože bez boje není míru (srov. svatá Kateřina Sienská), bez zápasu není vítězství. A tento boj je zároveň prostorem pro naše očistění, pro náš duchovní růst, protože se učíme znát sami sebe v naší slabosti a Boha v jeho nekonečném milosrdenství; tento boj je konečně místem naší proměny a naší slávy.

Avšak duchovní boj křesťana, ačkoli je někdy těžký, není nikdy zoufalým bojem osamělého

bojovníka, bojujícího naslepo bez jakékoli jistoty, že se dostane z obklíčení. Je to boj toho, kdo se bije s absolutní jistotou, že vítězství je jisté, protože Pán vstal z mrtvých: „*Neplač. Hle, zvítězil lev z Judova kmene, Davidův potomek*“ (Zj 5,5). Nebojuje svou silou, ale silou Pána, který mu řekl: „*Stačí ti moje milost, protože síla se tím zřejměji projeví ve slabosti*“ (2 Kor 12,9). Jeho hlavní zbraní není přirozená pevnost charakteru nebo lidská schopnost, ale víra a naprosté přilnutí ke Kristu, které mu umožňuje se i v nejtěžších chvílích odevzdat ve slepé důvěře tomu, který ho nemůže opustit. „*Všechno mohu v tom, který mi dává sílu*“ (Flp 4,13). „*Hospodin je mé světlo a má spása, koho bych se bál?*“ (Žl 27,1).

Křesťan se tedy někdy bije s prudkostí, poněvadž je povolán „*v boji proti hříchu klást odpor až do krve*“ (srov. Žid 12,4), ale bojuje s pokojným srdcem a jeho boj je o to účinnější, čím je jeho srdce klidnější. Protože – jak jsme řekli – právě tento vnitřní pokoj mu umožňuje bojovat nikoli vlastními silami, které by brzy vyčerpal, ale silami Božími.

4. Pokoj, častý předmět boje

Musíme nicméně upřesnit ještě jednu věc. Věřící by se měl snažit si po celou dobu boje, ať bude